

```

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
X                                                                 X
X           O R D E   D E R   V E R D R A G Z A M E N           X
X                                                                 X
X                                                                 X
X           K U R S U S :   T W E E D E   A V O N D           X
X                                                                 X
X           I N   H A R M O N I E   M E T   J E   M E D E M E N S   X
X                                                                 X
X                                                                 X
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

```

Dinsdag, 26 oktober 1982

- De vorige keer hebt u een moeilijk onderwerp genomen en nu begint u aan het onmogelijke. Er is wel veel over te zeggen. Alleen moet u wel onthouden, dat het in de praktijk een zeer moeilijke materie is.

In harmonie zijn met de medemens kun je nooit wanneer je uitgaat van het standpunt, dat je medemens met jou in harmonie moet zijn. Met andere woorden: harmonie is een aanvaarding, is een eenheid, is een aanpassing. Een mens kan zichzelf niet veranderen, dat is duidelijk. Ze proberen het allemaal, het lukt in de uiterlijkheden, de kern blijft onberoerd.

Omdat je bent wat je bent en daarmee een levenstaak hebt, een ervaringstaak waaraan je maar moeizaam iets zoudt kunnen veranderen en dan nog alleen in kleine details, moet je uitgaan van de stelling: ik ben; zoals ik ben moet ik proberen te aanvaarden, dat anderen zijn zoals ze zijn. Dat is op zichzelf al erg moeilijk. Dan ga je verder. Je zegt tegen jezelf: ik heb kritiek op die wereld, die wereld zal wel kritiek op mij hebben, maar is het niet veel belangrijker om te kijken in hoeverre er in die wereld wat is waarop ik positief kan ingaan. Waarop ik kan antwoorden. Laat het negatieve nou maar liggen, dat is een rekening, die komt later wel. Het klinkt allemaal heel simpel, maar het is erg moeilijk.

Dat die harmonie inderdaad kan bestaan, dat is voor vele mensen ondenkbaar, zeker wanneer ze hun eigen omstandigheden overzien. We zijn allemaal ergens deel van één kracht. Dat is de kern van ons wezen. We hebben allemaal deel aan een aantal werelden. Bij die werelden hoort er ook een, waarvan je kunt zeggen, dat die eigenlijk niet de definiëren is, het is een soort licht, het is een kracht. Met die kracht kun je in beroering komen. Daarboven liggen dan weer andere ervaringswerelden, daar onder ligt astraal, enzovoorts.

Wanneer ik nu niet in harmonie kan komen, direkt met een medemens, dan moet ik me proberen in te stellen op die gemeenschappelijke kracht, die gemeenschappelijke lichtsfeer waar alles wat mens en dier en plant is, alle leven op aarde deel van uit maakt. Dan probeer ik die kracht in me op te nemen en dan zal ik door die kracht in staat zijn om invloed uit te oefenen om een zekere harmonie tot stand te brengen. Niet door dingen te doen eigenlijk, maar door ze te denken om daarmee aan die kracht een bepaalde vorm en gestalte te geven.

Het is allemaal heel gemakkelijk om te zeggen, dat we in harmonie moeten zijn. Wie maakt het waar? Kijk maar naar het Christendom: heb uw naaste lief. Dan gaat het erom wie je naaste is. Het blijkt, dat je naaste meestal degene is, die je gelijk geeft. De rest hangt er maar een beetje bij.

Die stellingen zijn allemaal wel mooi, maar je kunt er praktisch heel weinig mee doen.

Nu gaan we proberen, tenminste ik ga proberen - ik hoop dat u me kunt volgen, tot nu toe zal het eenvoudig genoeg geweest zijn - om u een beeld op te hangen van wat nu werkelijke harmonie is. Dan moet u even afstappen van dit leven en dit moment.

U hebt een bepaalde richting, zeg dat dat een bepaalde toon is. Een ander heeft een andere richting, een andere klankkleur en een andere toon.

Soms kunnen die twee elkaar juist aanvullen, maar dan is er een achtergrond bij nodig. Zodra ze tegenover elkaar staan is er geen harmonie. We kennen dat uit bijvoorbeeld orkestwerken. Het is krankzinnig wanneer je iemand Bach hoort spelen op een mondharmonica. Toch zijn er wel mensen, die het gedaan hebben. Als we dat zo doen is het afschuwelijk. Als er echter een orkest achter staat dan krijgt het een bijzondere nadruk en dan is het opeens een wonderbaarlijke vorm, die toch schoonheid in zich kan dragen. De achtergrond is noodzakelijk.

Harmonie kan nooit worden gevonden zonder dat er een achtergrond is. Die achtergrond is tijdloos. Ze bestaat niet uit jaren of dagen. Ze bestaat uit levens, uit bewustzijnstoestanden.

Nu is het misschien zo, dat wij elkaar ontmoet hebben in een vorig leven of in een andere wereld of sfeer. Daar hebben we voor elkaar misschien iets betekend, een tegenstelling, een positieve waarde. Nu moeten we dat waarmaken en aanpassen. Daar waar we alleen in ons eigen wereldje tegenstellingen vormden, worden we nu samengebracht tegen de achtergrond van een wereld waarin een onmetelijk aantal van dergelijke factoren een rol spelen.

Nu moeten we kijken of we door juist binnen die achtergrond, op het juiste ogenblik reageren, misschien nadruk kunnen geven aan elkaars betekenis in plaats van de proberen elkaars betekenis te overtreffen of te bestrijden.

Kunt u het zo volgen?

Dan wordt het uit de aard der zaak een geheel andere kwestie, want het gaat er niet meer om wat wij vandaag ten opzichte van elkaar zijn, maar het gaat erom wat wij betekenen in de werkelijkheid, de tijdloze werkelijkheid ten aanzien van elkaar. Dan blijkt, dat wij die denken, dat we tegenstellingen zijn in feite complementen vormen. Dat wij, die elkaar bestrijden op leven en dood wanneer we in de stof zijn of zelfs in een bepaalde sfeer, in dat geheel door die spanningen juist, in feite dat ene dissonantje veroorzaken, dat een bijzondere nadruk geeft aan een naderend groot akkoord.

Het is zo gemakkelijk om te zeggen: ja mensen, wees nou maar harmonisch. Maar als je de achtergrond niet begrijpt, wanneer je niet begrijpt, dat al die dingen bij elkaar, te maken hebben met alles wat je geweest bent en dat wat je vandaag de dag beleeft, de basis vormt voor alles wat je zou kunnen zijn.

Dan is die harmonie bijna onbereikbaar, dan is ze onmogelijk. Daarom heb ik gezegd, dat het - zuiver menselijk gezien, onmogelijk is.

Harmonie met de wereld vinden? Dat is altijd maar een kort ogenblik, dan is het alweer voorbij. Het ogenblik van harmonie ontstaat op een ogenblik, dat je niet in staat bent te beseffen welke ellende er alweer op je wacht.

Je moet het eerst gaan beseffen vanuit een totaal in plaats vanuit een, in feite toch maar zeer tijdgebonden en zeer tijdelijke relatie en verhouding. Dat is punt één.

In de tweede plaats moet je beseffen, dat denkbeelden op zichzelf en normen alleen van toepassing kunnen zijn op jezelf en dat ze nooit geheel of volledig op de buitenwereld van toepassing zijn. Wanneer je je eigen normen oplegt aan de wereld zul je nooit harmonie met die wereld kennen. Wanneer je de normen van die wereld voor de jouwe aanvaardt is het eveneens onmogelijk om een eenheid te bereiken. Dan moet je jezelf onderdrukken. Maar wanneer je zonder je normen aan de wereld op te leggen of jezelf te binden aan de normen van die wereld probeert met die wereld samen die dingen te beleven en te doen, die voor jou aanvaardbaar en goed zijn, dan blijkt ineens, dat een groot gedeelte van die harmonie wel denkbaar is.

U zult zeggen, dat dit allemaal makkelijk gezegd is, ik weet het. De eenheid waaruit we zijn voortgekomen betekent in wezen een harmonie. Maar een harmonie behoeft niet te bestaan uit een eensluidend geheel. Een gezond menselijk lichaam zou je kunnen omschrijven als een harmonie. Hoeveel verschillende soorten cellen zijn er niet in? Hoeveel verschillende functies worden er niet uitgeoefend? Hoeveel prikkelstoffen worden er niet afgescheiden, die remmen of die stimuleren? Dan kun je je wel afvragen waarom er nu geremd of gestimuleerd moet worden; je kunt er niet aan ontkomen. Het is noodzakelijk voor het geheel. In die totaliteit hebben we allemaal onze eigen functie ongetwijfeld. Het geheel is daardoor harmonisch. Zolang wij niet bereid zijn het geheel als primair, als de basis van ons zijn te aanvaarden zullen we niet in staat zijn die harmonie te aanvaarden. Is het tot zover duidelijk. Heeft u nog vragen?

- + Ik zit nog even met die achtergrond, waakbewust ken je die natuurlijk niet.
- Die achtergrond waarover ik nu spreek is de achtergrond van alle werelden en alle zijn, inclusief al hetgeen u wel kent. Om op aarde een harmonie tot stand te brengen is er in feite vaak een tegenstelling nodig. Denkt u dat Romeo en Julia - in feite een onnozel teen-ager verhaal - zoveel indruk zou kunnen maken wanneer het niet juist was de ontmoeting van mensen in een harmonie hoe je die ook noemen wilt, terwijl ze vertegenwoordigers zijn van vijandigen? Daarmee zit je juist. U zegt, dat u de achtergronden niet duidelijk zijn. Ik hoop, dat dit duidelijker gaat worden.

Wanneer je leeft op aarde beschik je maar over een deel van de bewuste kennis, die nodig is om je gehele persoonlijkheid te omvatten. Kennis is natuurlijk wel belangrijk, binnen een beperkte wereld. De kennis op zich is niet alles, want een groot gedeelte van uw ervaringen wordt op u afgedrukt niet meer als kennis en niet meer als bewuste en rationele reactie maar in feite als een onbestemde neiging en emotie, een soort drijfveer, een soort drift. Deze dingen hebben net zo zeer deel aan het bestaan als als datgene wat u bewust kent. Dat is niet alleen voor u zo, dat is ook zo voor anderen.

Zeker, we kunnen een hele hoop dingen miniseren. Ploselinge sympathie of antipathie, zo zegt men, kan er wel aan liggen of de ander toevallig uiterlijkheden vertoont, een geur heeft of misschien wel te schoon gepoetste schoenen of juist niet, die jij aantrekkelijk vindt.

Dat is waar. Heel vaak is er iets meer en dat is dan gewoon een soort vonk, die overspringt. Het is een emotie. Zolang je nu gewoon elkaar aanvaardt op grond van die emoties zonder meer, is er harmonie. Dan is de wereld de achtergrond geworden waartegen je juist elkaar zo scherp beseft. Op het ogenblik, echter, dat je probeert met de visie vanuit de wereld de ander te zien, breekt de harmonie. Dan ga je eisen stellen en dan begin je met verwachtingen, die helemaal niets meer te maken hebben met de werkelijkheid, met de werkelijke mogelijkheden of inhouden van een ander. Dan ga je de ander niet meer zien als een aparte persoonlijkheid, maar eerder als een soort verlengstuk van jezelf. Op het ogenblik, dat je dat doet, is de kans heel erg groot dat de harmonie verkeert in een disharmonie. Waarom? Het geheel van ons wezen is wel harmonisch, maar omdat wij er bepaalde delen uitslichten kan die harmonie niet functioneren. Het is gemakkelijk genoeg om grapjes te maken over Den Uyl en Van Agt bijvoorbeeld. Dat hebben we een hele tijd gedaan. Nu wordt het veel moeilijker, nu lubbert het aan alle kanten....., maar zo vreemd als het moge klinken, om een Nederlandse democratie mogelijk te maken, is deze bijna irrationele breedsprakigheid en voortdurende belangstrijd en ik-etalering, die u politiek noemt, noodzakelijk. Waarom? Om de doodeenvoudige reden, dat dit de enige manier is waarop men elkaar kan ontmoeten zonder gelijktijdig zichzelf helemaal te verliezen. Kunt u het volgen? Het CDA bijvoorbeeld, dat is eigenlijk een beweging, die Christelijk wil zijn door achter te blijven. Deze beweging bestaat uit een aantal verschillende groepen. Allemaal eigenbelang. Ook allemaal eigen denkbeeldjes, eigen benadering. Doordat deze groep zo verdeeld is en gelijktijdig toch een eenheid vormt, zal ze niet te zeer links en niet te zeer rechts gaan.

Met andere woorden: het wezen van deze groepering wordt dus bepaald door het samenvloeien van een aantal schijnbaar strijdige gegevens in een eenheid ondanks alles. Je hebt natuurlijk ook de VVD. Dat zijn de mensen, die voor vrijheid en vrije dekens zijn. Deze mensen zien het weer heel anders. Die gaan uit van het standpunt, dat wij liberaal moeten zijn. Liberaal betekent voor hen doodgewoon: wees zo vrij als je kunt en laat iedereen zo veel mogelijk zelf modderen. In deze groep zijn er mensen, die zeggen, dat dit betekent, dat er hele lage belastingen moeten zijn en dat we de mensen niet dood behoeven te laten hongeren, maar voor de rest moeten ze het zelf maar opknappen. Er is een andere groepering bij, die zegt, dat we toch moeten streven naar wat wij zien als sociale rechtvaardigheid. Ook hier zijn er weer tegenstellingen, waardoor toch weer voorkomen wordt, dat deze groep teveel de - zullen we zeggen - fascistische richting uitgaat en de zelfverering. Aan de andere kant vervallen zij toch ook weer niet in het sociaal bewogen syndroom, waarbij de eenling te zeer gelijk wordt gemaakt aan de massa. Ook hier is weer een evenwichtstoestand. Wanneer deze partijen samengaan, dan heb je ook nog de partij van de achtergestelden. Dat zijn de mensen, die weinig hebben en meer willen. Het geeft niet waar het vandaan komt. Deze mensen proberen weer, ondanks alles, door samenwerking toch een beetje kleine kapitalist te worden. Dat is heel erg goed, dat er zoveel mensen zijn, die zo denken over hun eigen welzijn. Anders zouden we namelijk te maken hebben met ofwel een communistische partij of zelfs met een anarchistische. Dat laatste zou het slechtste misschien niet zijn, maar voor een Nederlands bestel is dat onaanvaardbaar.

Wanneer je al die dingen zo hoort, blijkt dat alles bestaat uit een reeks tegenstellingen, waardoor de karakteristiek, maar ook de mogelijkheden worden bepaald. Dat heb ik nu politiek gedoceerd. Ik wil hierbij nogmaals opmerken, dat ik niet gezegd heb, dat de VVD fascistisch is, maar dat ze bij een te eenzijdig liberalisme van de welgestelden die neiging wel in zich zou kunnen dragen om dat te worden, hetwelk ongetwijfeld waar is, ondanks alles. Dat geldt voor elke extreme partij. Elke extreme partij komt tot een zodanige aanbidding van hun eigen stellingen, dat zij op grond daarvan een verhevenheid van haar eigen leden poneert, waaraan de gehele wereld als minderwaardig ondergeschikt moet zijn. Dat is niets anders dan fascisme. Of het nu op ras is gebaseerd, op religie, op politieke overtuiging of iets anders. Dat heeft u er meteen ook weer bij. Het hoort wel niet tot de harmonie en de wereld, maar het is leerzaam.

Nu moeten we één ding goed onthouden. Die tegenstellingen hebben we dus nodig. Een leven zonder conflict is een nutteloos leven. Een maatschappij waarin geen weerwoord mogelijk is, waarin geen werkelijke verdeeldheid meer aanvaard wordt, wordt een monolitische structuur, die zichzelf ten gronde richt. Zo gaat het met je leven precies hetzelfde. Je krijgt uit de wereld niet wat je verwacht. Je krijgt uit de wereld de tegenstelling tot je eigen wezen en daaruit moet je - ondanks alles - steeds weer zoeken naar een synthese, naar een samengaan van de dingen. Geloof is schijnbaar strijdig met wetenschap. Toch kan er alleen een werkelijke ontwikkeling op beide gebieden plaats vinden waarin een synthese wordt gevonden waarin geloof en wetenschap ondanks alles samengaan. In ons is het net zo. Wanneer we harmonie zoeken met de wereld, dan zijn we niet bezig om in onszelf een verheven gevoel te krijgen waardoor we die wereld wel kunnen verdragen. Dan gaat het erom in onszelf een zodanig bewustzijn van onszelf en van de krachten, die ons ter beschikking staan te verwerven, dat we daardoor de tegenstellingen die rondom ons zijn kunnen zien als een natuurlijk complement, een aanvulling van ons wezen en de spanningen, die er zijn, niet als iets wat ons vernietigt of onze grootheid of onze illusies aantast, maar als het ware een uitdaging om nog meer en juister onszelf te zijn. Een harmonie kan nooit bestaan uit eenzijdigheid. Een harmonie is altijd omvattender. Zij heeft altijd een boven, een onder, een links en een rechts bij wijze van spreken. Zolang je één van die afmetingen mist is er geen harmonie, is er ook geen waar begrip, is er geen waar leven en beseffen mogelijk. Dat moet je in de gaten houden.

Wanneer we bezig zijn met het zoeken naar harmonie op de wereld, zijn er wel een paar hulpmiddelen, die we kunnen gebruiken. Misschien mag ik die heel simpel weergeven. Wat in de wereld gebeurt gaat mij niet aan, tenzij ik er iets aan kan doen of er iets mee te doen heb. Dat klinkt misschien erg vreemd in deze wereld waarin iedereen zich bezig moet houden met rampen aan de andere kant van de wereld en zo, maar toch is het waar. De werkelijkheid heeft te maken met alles wat er om je heen is. De manier waarop je zelf met de mensen, met de omstandigheden al dan niet in conflict komt, want daar en daar alleen kun je je werkelijke harmonie vinden. Heb je die harmonie gevonden dan kun je een geestelijke kracht uitbreiden, die op den duur misschien ook die andere delen van de wereld kan beroeren en bereiken. Maar dat is dan later. Om te beginnen dus

heel simpel.

Harmonie is alleen mogelijk daar waar ik met iets te maken heb of iets mij beroert.

De tweede regel is nog veel eenvoudiger. Ik ben niet aansprakelijk voor hetgeen een ander is en doet, maar alleen voor wat ik een ander laat doen en zijn. Dat is ook nog een eenvoudige regel.

De derde regel is, hoe moeilijk ook in de praktijk, nog eenvoudiger. Wanneer ik aanvaard, dat alles zin heeft, zal door dit besef van zinvolheid een aanvaarding van het andere mogelijk zijn. Uit aanvaarding kan harmonie ontstaan.

Het zijn maar een paar simpele regels. Ze zijn hartstikke moeilijk als je dat in praktijk wilt brengen. Net ben je zover, dat je zegt, dat je de wereld wilt aanvaarden zoals ze is en dan staat er in de krant, dat voetbalfanaten een trein vernietigd hebben of iets dergelijks. Dan vlamt het weer op.

Misschien begint je vrouw weer te zagen. Je kunt dan zeggen, dat je haar wellicht wat geeft om te zagen. Wanneer de vrouw gaat zagen, moet de man ergens een kwetsbaarheid hebben geschapen, een aanzet. Besef de aanzet, verhelp die en het zagen kan je niet meer hinderen. Wanneer het je niet meer kan hinderen, dan zal het je op den duur niet meer beroeren, want dan valt als vanzelf dit aspect weg. Dat wil dan helemaal niet zeggen, dat je je aan de eisen moet aanpassen. Alleen moet je beseffen waaruit en waardoor deze reactie voortkomt. Het omgekeerde is ook waar. Wanneer een man rondloopt met een hoofd vol wormen omdat hij morgen moet gaan vissen en je begint dan ineens over die tochtlat, die er nog moet worden neergezet, dames, dan is het helemaal niet zo gek, dat het nog erger begint te tochten en u de wind van voren krijgt. Je moet ook een beetje begrip hebben voor het wereldje van die ander.

+ Het is dus een soort onverschilligheid of een soort verdraagzaamheid.

- Het is allebei. Verdraagzaamheid betekent een soort onverschilligheid voor alle dingen waarop je geen direct invloed hebt. Een grote verdraagzaamheid ten aanzien van die invloeden, die je misschien niet te gemakkelijk begrijpt en die toch direct op je inwerking. Harmonie is niet alleen een kwestie van het positieve scheppen. Er is altijd een negativiteit.

Opmerking over iets waarop je geen invloed hebt.

Wat kun je doen. Je kunt je schouders ophalen en zeggen: "Jammer."

Je kunt misschien ook nog zeggen, dat degenen die het doen idioten zijn, waarmee je natuurlijk gelijk hebt, maar het zijn succesrijke idioten, zij verdienen er aan, u niet. Je kunt misschien ook nog iets anders doen. Je kunt zeggen, dat wanneer er dan toch gesloopt moet worden, dan ben ik wel bereid mee te werken, maar alleen ten aanzien van die objecten die mij storen.

+ Opmerking over troep.

- Deze opmerking mag ik misschien van een aantekening voorzien. Op het ogenblik, schijnt het in uw wereld nogal eens een troep te zijn, omdat men meer denkt aan verdiensten en estetica en meer denkt aan winstmogelijkheden dan aan leefmogelijkheid, als ik het zo beleefd mag uitdrukken. Nu zegt u, dat wanneer wij mee gaan doen, dan wordt het helemaal een potje en dat is het al.

De enige vraag is of u nu alleen andermans potje uit moet lepelen of dat u misschien vanuit uw standpunt ook een potje op het vuur moogt zetten en dat een ander uit laat lepelen. Er ontstaat dan een controverse, natuurlijk, maar u moet het dan ook niet doen met enorm geweld, maar met een zekere humor, met een zeker gevoel voor de betrekkelijkheid der dingen. Waarom zoudt u bijvoorbeeld niet alle openbare gebouwen van een rouwkrans voorzien wanneer er weer iets gesloopt wordt? Het klinkt misschien gek, maar met dat soort acties boek je ongetwijfeld meer succes. Als u weet, dat de gemeenteraad er achter staat, dan doopt u dat plein bij dat stadhuis om in Sloperslaan of Slopersplein. U moogt uw gevoel wel kenbaar maken, maar het is natuurlijk wel heel iets anders wanneer je aan het slopen gaat zonder je af te vragen wat dat voor een ander betekent. Dat huis vindt u misschien niet mooi of praktisch, maar degenen, die erin wonen waarschijnlijk wel. Die heeft niet anders. Dan moet je het niet afbreken. Begrijpt u wat ik bedoel?

U kunt wel zeggen, dat we toch eindelijk eens moeten laten zien met een paar vreugdevuren hoe de autoriteiten denken, laten we maar een auto in brand steken. Je moet je dan ook wel realiseren, dat als je net gisteren een nieuwe wagen hebt gekocht en het is toevallig de jouwe, dat je toch niet staat te jubelen over dit verhaal, dat duidelijk maakt hoezeer men in opstand is. Als er een agent zijn dienst staat te doen, dan kun je wel een steen naar zijn kop gooien, maar per slot van rekening staat die man er ook voor zijn boterham en waarschijnlijk ook nog voor zijn beginselen. Waarom zou je die man lastig vallen?

- + Toch zijn dit soort acties weer de tegenpool van waar u het in het begin over had.
- Ze zijn niet de tegenpool. Dat is nu juist het eigenaardige opslingerings-effect dat we overall zien en dat is precies het tegenovergestelde van harmonie. Harmonie is bijvoorbeeld kunnen aanvaarden, dat er atoombommen zijn, gelijktijdig beseffen, dat ze slecht zijn en daardoor werken aan de omstandigheden waardoor ze zo overbodig worden, dat ze als vanzelf zullen verdwijnen. Dat is de harmonische oplossing. Wanneer er misstanden zijn, dan moet je het zelf veranderen. Dat wil zeggen, dat je dat positief moet doen, zover als dat mogelijk is en gelijktijdig duidelijk. Het is namelijk veel moeilijker om in te gaan tegen iemand, die positief is dan in te gaan tegenover iemand, die negatief is. Dan is er nog iets bij. Misschien zou je dit een soort judo kunnen noemen. Je moet nooit het initiatief nemen tenzij voor dingen waarvan je precies en zuiver weet, dat ze goed zijn en dan alleen in zoverre je daardoor anderen niet in hun vrijheid belemmert. Wanneer een ander een initiatief neemt waar je het niet mee eens bent, is het vaak een heel goede oplossing om zodanig te helpen, dat hij over je kop vliegt en tegen de grond ligt voor hij het weet. Dat is niet slaan en met stenen gooien. Dat is niet dat proces van "als jullie met geweld komen, hebben wij meer geweld" en als het gezag geweld gebruikt, dan heeft de straat nog meer. Dat is uiteindelijk een proces waarbij je niet alleen alle harmonie op den duur onmogelijk maakt, je scheidt namelijk vooroordelen en daarmee vijandschappen, die niet zo gemakkelijk meer ongedaan gemaakt kunnen worden, maar je scheidt bovendien een eenzijdigheid van beleven en denken en beoordelen, waardoor geen van de partijen meer in staat is om de werkelijkheid te begrijpen waarmee men te maken heeft. Ik geloof, dat je die werkelijkheid toch heus wel voorop

moet zetten. Zo, dat was even een terzijde, waarbij we onvoorzien en onbewust terecht zijn gekomen in de hoek van het activisme of te wel de wet op de straat. Kijk wanneer je een hiërarchische maatschappij aanvaardt en dat doet men zelfs in die kringen, ook daar heeft men zijn erkende leiders, dan moet men ook bereid zijn om een gezag te erkennen. Je kunt niet het ene gezag erkennen en daarmee het andere gezag bestrijden zonder in tegenspraak tot jezelf te zijn.

We gaan weer terug naar het in harmonie zijn met je wereld. U ziet al hoe moeilijk het ligt, alleen al door die dingen.

Wat moeten we dan doen? Ik heb u drie regels gegeven. Die waren heel simpel. U kunt nog iets anders doen. We komen dan terecht in de meer mystieke bedoening, u kent het allemaal wel, dat hoort er ook bij.

Ik heb u gesproken over een soort licht en krachtwereld, die zich zeg maar bevinden tussen de geestelijke en de astrale wereld. Dit is een wereld, die wij niet kunnen betreden. Het is een wereld, die we soms doorkruisen, maar waarin we niet kunnen leven. Het is een wereld waarmee we zo verbonden zijn, dat ze kan functioneren als een soort elektrische centrale. Wanneer je aangesloten bent op de centrale en je hebt licht nodig, hoef je alleen maar een knopje om te draaien.

Besef gewoon, dat die kracht er is, ook in uzelf. Probeer nu eens even uw zwaarwichtigheid, uw denken en uw overwegingen te laten rusten en in plaats daarvan gewoon te grijpen naar dit gevoel van licht. Probeer in jezelf een licht te zien. Een beetje een gouden wolkje of voor mijn part een glimwormpje. Als je dat hebt, heb je tenminste een begin, nietwaar. Probeer dan te beseffen, dat wat in je bestaat ook buiten je moet bestaan en dat deze een eenheid bezit. Voor je het weet, krijg je een soort tintelend gevoel van binnen, het is net of je meer kracht krijgt. Besef dan dat die kracht door je denken mee tot stand is gekomen en dat het vormgeven aan die kracht, nu ze eenmaal in je berust, dus niet alleen kan liggen in manipulatie of iets dergelijks, maar dat ze wel degelijk gelegen moet zijn in je denken. Wanneer je nu eenmaal die kracht hebt en er is iets wat voor jou een grote disharmonie is, probeer dan die kracht te richten of jouw beeld van harmonie. Je straalt het dan uit in de juiste richting en luister naar het antwoord, want dan keert er een beeld terug. Het is ^{of} een radarstraal ergens iets aftast en de echo je een schetsmatig beeld geeft van datgene wat ze ontmoet heeft. Dan zie je dat er binnen jouw beeld van die harmonie een bepaald deeld versterkt lichtend wordt en een ander deel vager. Probeer te beseffen wat die basis van harmonie is, richt je daar op. Dus ook als je een mens wilt genezen. Denk maar aan die hele mens. Voor je het weet keert er een beeld tot je terug, waarbij je onbewust eigenlijk alleen bepaalde delen ziet. Stuur daar die kracht dan maar heen en zeg, dat die kracht moet genezen. Dan heb je een selectieproces doorgemaakt waarbij dus niet weten of bewustzijn een rol hebben gespeeld, maar in feite een soort intuïtie en een zelfsuggestie samen, die echter energie opleveren en tot uitstraling brengen.

Iemand heeft eens gezegd, dat geloof voor de dommen is. Nu is het waar, dat de domsten meestal de trouwste gelovigen zijn, daar ben ik het mee eens. Maar het is niet alleen voor de dommen, want het geloof is ons contact met het onbekende, het onbegrensde.

Dat kun je natuurlijk niet in regels vastleggen of alleen uit een heilig boek halen. Het moet eerst in jezelf tot stand komen. Dat geloof is dan een contact onder meer met die wereld van kracht waarover ik heb gesproken, met de werelden van de geest bovendien waarmee je normalerwijze geen bewuste toegang hebt. Wat in je ontstaat moet je dan ook niet zien als een bevestiging van je formulering van het geloof, maar als een bevestiging van de waarde, die achter het geloof schuil gaat en die niet omschreven is.

- + Dat vind ik moeilijk.
- Dat is heel eenvoudig. Beschouw het geloof als de kassa voor de cinema. Je gaat langs die kassa naar binnen, je beleeft een spektakel, je komt diep ontroert, opgewonden of verveeld weer naar buiten. De werkelijkheid ligt achter die kassa, maar ze is alleen beleefbaar wanneer je de controle over een deel van je eigen geld prijs geeft. Wanneer je in het geloof binnen gaat, wordt je geconfronteerd met de noodzaak een deel van je eigen redelijkheid achter te laten. Er is alleen één verschil, als je de bioscoop uitkomt, krijg je je geld niet terug, maar je kritische vermogens heb je weer terug op het ogenblik, dat je uit die geloofsbeleving weer tevoorschijn komt.
- + Geeft niet wat je gelooft, gaat om bestemming.
- Ja, je zoudt het misschien zo kunnen zeggen: het geloof is de maskerade waardoor je de werkelijkheid voor jezelf aanvaardbaar maakt, die je dan pas durft te beleven. Het is meer een middel dan een essentie. Laten de theologen het niet horen, die krijgen een beroerte, dan zitten wij weer met een aantal moeilijk opvoedkundige, opvoedbare gevallen aan onze kant.

Wat ik probeer duidelijk te maken is dit. Wanneer we die harmonie alleen willen baseren op ons denken, komen we er nooit. Dan hebben we net dat beetje te kort waardoor we de werkelijke harmonische mogelijkheden ja zelfs de ogenblikken waarop die harmonie feitelijk kan voorkomen en kenbaar worden, eenvoudig voorbij gaan. We zien ze niet. Voeg daar dat geloof aan toe, dit grijpen naar de onbekende, de onredelijke waarden en er ontstaat een kracht in ons, waardoor we leren af te lezen waar de harmonie mogelijk is, maar daarnaast ook wanneer die harmonie mogelijk is. Dan bouwen we een relatie op van wat men noemt, harmonische momenten. Ik heb u gezegd, dat we ondanks alles eventjes die mystiek er bij moeten halen.

Als je een weefsel op ziet zetten, zijn het in het begin onsamenhangende draden. Wanneer er steeds een draad tussen heen en weer gaat, ontstaat er op den duur een doek. Die harmonische erkenningen, die relaties die we tot stand brengen zijn op zichzelf misschien niet belangrijk, maar ze betekenen, dat in een front en voor anderen een verbinding wordt gelegd tussen een groot aantal tot op dat ogenblik losstaande lijnen, losstaande gedachten en intenties. Er ontstaat een eenheid. In die eenheid blijft iedereen op zijn eigen plaats, blijft iedereen zijn eigen functie behouden, maar door die harmonie gaat het geheel zich toch weer gedragen als een geheel.

Die harmonische relaties, die verbindingen, die we tot stand brengen zijn dus niet alleen maar belangrijk op dit ogenblik. Ze betekenen een verandering in de structuur van het bestaan. Wanneer we later nog een keer geboren moeten worden op aarde, niet dat ik het u gun, maar

het zou voor kunnen komen nietwaar, zult u zover als die eenheid tot stand is gebracht deze harmonische achtergrond bezitten en blijven bezitten. De eenmaal tot stand gebrachte harmonie en eenheid wordt niet te niet gedaan, maar vormt de basis voor elk verder gaand proces van zeg maar weven van onafhankelijkheden tot eenheid.

Dus: hoe meer we zijn, hoe beter we kunnen. Om iets te zijn, moeten we eerst ⁱⁿ die schijnbaar onbelangrijke losse draadjes harmonie vinden, waardoor we een zekere binding tenminste tot stand brengen tussen een groot aantal misschien sterk uiteenliggende persoonlijkheden en krachten en instanties en denkbeelden. Dan pas kunnen wij zelf deel worden van een eenheid waarop we kunnen vertrouwen.

Hoe groter de achterliggende harmonie eenmaal is, hoe sneller een harmonische verwezelijking mogelijk is bij het nieuw beleven en het nieuw erkennen. We krijgen dus op den duur een steeds beter beeld. Nu moet u niet denken, dat een beter beeld inhoudt, dat we niet nijdig worden. Heus, als iemand op uw eksterroog trapt brult u nog steeds "kaffer"!

Het kan u echter niet meer zo lang beroeren. Het is niet zo belangrijk meer, dat is nu juist het element waarom het gaat. In harmonie zijn met de wereld betekent, dat je steeds meer de onbelangrijkheid van het conflict gaat zien in verband met de wel belangrijke eenheid in samenwerking en relatie die kan bestaan.

In harmonie zijn met je wereld betekent een verschuiving van de nadruk. Het betekent zeker ook, dat je een groot gedeelte van je eigen illussies ten aanzien van die wereld prijsgeeft. Het betekent daarnaast, dat je in die wereld steeds meer zekerheden vindt, steeds meer vaste waarden. Het betekent, dat je steeds meer een beroep kunt doen op krachten, die eigenlijk niet alleen van jou maar van het geheel zijn. Op die manier vind je dan een vrede, rust, energie, maar bovenal vind je dus een juistere weg van bestaan voor jezelf, die een bevordering van alle harmonie in andere werelden ten gevolge heeft.

- + Als je hier op aarde een harmonie bereikt hebt, hebben de andere voertuigen, die je hebt ook deze harmonie?
- Net zomin als het feitelijk mogelijk is om de linkerhand niet te laten weten wat de rechter doet, is dit mogelijk. Toch doen de meeste mensen alsof of ze daardoor hun verantwoordelijkheid voor hun linker- of rechterhand kunnen ontkennen, ofschoon deze deel uitmaken van hun gehele persoonlijkheid.

Ik kan alleen hopen, dat u deze les met zijn zeer moeizame en moeilijke aspecten aanvaardbaar hebt gevonden. Dit leent zich niet zo voor de mooie oraties. Als je over deze dingen mooi gaat spreken, droomt men weg buiten de werkelijkheid. Een echter harmonie kan alleen gebaseerd zijn op de werkelijkheid. Daarom heb ik bewust gekozen voor een wat andere benadering, een misschien wat minder hoogstaande benadering dan u verwachtte.

Harmonie kan alleen ontstaan wanneer je uitgaat van feiten en niet van veronderstellingen. Harmonie is alleen bereikbaar wanneer je niet jezelf als maatstaf gebruikt voor de andere of het andere, maar jezelf ziet als maatstaf voor jezelf, ook in de relatie met het andere. Als u op deze wijze moeizaam worstelt met uzelf en toch grijpt naar de kracht, die in u woont, geloof ik zeker, dat u zult leren ook met uw wereld meer in harmonie te zijn. Daarmede beëindig ik mijn bijdrage.

HET SCHONE WOORD

Herfst, Juda, verstand. Met de herfst vallen niet alleen de bladeren, maar vaak ook een deel van het verstand. Helaas is deze vlaag ook binnen Juda aangeland.

Wanneer de volle rijpheid van het leven
in de aard' zich openbaard, breekt al weer
de tijd aan, dat de bladeren vallen
en staart men reeds naar het goud,
dat dadelijk aan de bodem ligt
terwijl de kale zon door kale takken licht.

Je droomt van zomer, vreest de winter
en gure winden breken aan, breken zich door het doore
hout een baan en reinigen voor wat moet komen
de wereld, opdat de lente, nu gevangen nog in dromen,
eens ontwaken kan in groen.

Wie met verstand al wil bekijken en niet begrijpt
hoe alle blijken van gaan door alle tijden heen
steeds weer wijzen op die tijden, jaargetijden van het zijn,
hij vindt in zich de wanhoop slechts
het zoeken naar zichzelf verheffend boven al wat nu bestaat
omdat diep in het eigen wezen
men neerslachtig ondergaat.
De dood het breken van gedachten
het breken van het dode hout
waarui de herfst en ook de winter
toch een nieuwe lente bouwt.
Heeft Juda dit wel goed begrepen?
Heeft Juda werkelijk goed verstaan
hoe uit zijn eigen wet en overlevering
hetzelve verder dient te gaan
zonder ooit zichzelf te verheffen
boven dat wat anderen zijn,
eigen God begrijpend, zoekend,
maar niet zeggend: anderen zijn te klein
maar roepen naar het licht dat door alle tijden
en over alle tijden heen
voortdurend schijnt voor alle leven
een jaargetij, dat niet alleen de mensheid wordt gegeven,
maar door de sferen verder gaat.
Een licht, dat aan de hemel staat
en in het zijn zelf wordt ontstoken
totdat uiteindelijk wisselgang wordt onderbroken
en eeuwigheid opnieuw ontstaat
waarin het leven nieuw ontwaakt
zichzelf opnieuw beleven laat.

Ach Juda, herfst komt rond je dromen.
Je hebt het woord niet goed verstaan,
je zoekt jezelf en slechts jezelf.
Je bent teveel soms zelfvoldaan
en onderdruk je angst en vrezen
omdat je held wilt zijn en uitverkoren
en niet meer hoort wat fluisterend de wereld zegt,
wat ritselt uit de hemelkoren,

wat spreekt uit je oneindig recht.
Met je verstand wil je geloven,
met je gevoel, met wat je leidt, oh Juda,
kun je wegen vinden tot werkelijk vrij zijn,
eeuwigheid,
maar blijf je slechts jezelf zoeken,
de herfst is aangebroken en ze breekt
en wat weerstaat de sterke winden,
o Juda, wordt onworteld.
Zo spreekt de werkelijkheid.
Wie een herfsttijd wil beleven
bedenke wat in volheid is gegaan
werd oogst, maar het nieuwe leven
breekt door de herfst en door de winter
in komend voorjaar toch weer aan.

Een tip voor de komende tijd: Laat je niet teveel beïnvloeden en meevoeren. Je kunt op het ogenblik niets bereiken wanneer je je bindt en niets wanneer je je verzet. Wees jezelf, zoek een beetje rust en vrede in jezelf. Laat die wereld maar een beetje dobberen, heus, dan vind je nog genoeg te doen. Er zijn nog genoeg dingen waarin jij en jij speciaal iets kunt zijn voor anderen. Daarin zul je dan de kracht vinden, die je nodig hebt om wanneer de veranderingen verder gaan, de rust te zijn, het centrum van rust misschien temidden van een tornado, waardoor je anderen kunt helpen om zichzelf te redden uit hun dwaasheid, los te breken uit hun hartstochtelijke verslaafdheid en te komen tot een aanvaarding van hun leven waarin harmonie ondanks alles toch eigenlijk de boventoon gaat voeren. Ik geloof werkelijk, dat het die kant uiteindelijk heen gaat, want niets van wat tot nu toe gebeurd is was nutteloos.

Goedenavond.